

Opgroeien

Hallepoortlaan 27
1060 BRUSSEL
T 02 533 12 11
info@opgroeien.be

ADVIES RAADGEVEND COMITÉ OPGROEIEN

adviesnummer: 2021/RC/05

Betreffende: Aanpak Corona binnen sector van de kinderopvang (0 – 12 jaar) en Jeugdhulp

1. Adviesvraag

Eigen initiatief van de Kamer KO/PGO en het Raadgevend Comité Opgroeien.

2. Gronden voor het advies

Het advies heeft betrekking op de opdracht van het agentschap inzake de kinderopvang, preventieve gezinsondersteuning en jeugdhulp zoals omschreven in artikel 5 §1, 1° a, b, f en h van het Decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien Regie.

3. Behandeling

- De Kamer kinderopvang en preventieve gezinsondersteuning formuleerde (KO/PGO) na de Kamer van 21 april 2021 een ontwerpadvies.
- Het Raadgevend Comité besprak het ontwerpadvies op 29 april 2021.

4. Advies

De sector van de kinderopvang en de buitenschoolse opvang is reeds meer dan een jaar in alle stilte open gebleven en heeft in heel moeilijke omstandigheden telkens geschakeld en bijgestuurd waar nodig. Dit enerzijds om maatschappelijke essentiële diensten waar ouders met kinderen tewerkgesteld zijn, niet in de kou te laten staan en bij te dragen aan het zo goed mogelijk kunnen laten draaien van het maatschappelijk leven. Anderzijds ook om de ontwikkelingskansen van kinderen en het opvangen van alle kinderen en alle gezinnen te blijven garanderen.

Dit staat in schril contrast met de aandacht die de sector krijgt bij het bepalen van de Coronamaatregelen en in de communicatie die gevoerd wordt door politici en experts.

De maatregelen verbonden aan de paaspauze en de communicatie hierover maakten dit nogmaals pijnlijk duidelijk.

Voor veel organisatoren van kinderopvang en kinderbegeleiders was dit de druppel die de emmer deed overlopen. Ze staan onverminderd klaar voor ouders die opvang nodig hebben, maar het protest groeit, de roep naar erkenning is groot.

De leden van de Kamer KO/PGO en het Raadgevend Comité zijn erg bezorgd over deze evolutie en willen daarom een aantal adviezen formuleren.

1. Afstemming met onderwijs en jeugd

Het grootste probleem ervaren binnen de kinderopvang en jeugdhulp, is het feit dat de kinderopvang en jeugdhulp nergens als volwaardige partner kon wegen op het beleid.

Onderwijs was de meest sterke partner aanwezig die telkens het voortouw nam in de te nemen en te beslissen maatregelen. Onderwijs had een rechtstreeks overleg met de experts en kon op basis daarvan eigen onderbouwde adviezen opmaken. Dit ging van sluiting en verlengen van vakanties tot groeps grootte in de klassen, tot het al dan niet dragen van mondklappers, tot het al dan niet kunnen doen van binnen- of buitenactiviteiten. Op zich wel logisch, omwille van de grote maatschappelijke impact en de grote impact op zoveel kinderen en jongeren.

Daarnaast was ook jeugd een sterke partner, die ook met medewerking van de experts eigen draaiboeken opmaakte. Jeugd diende ook wel vaak rekening te houden met onderwijs, maar kon toch eigen maatregelen afdwingen, vooral wat betreft de vakanties.

Deze twee sectoren bepaalden telkens het discours over de te nemen maatregelen, waardoor de kinderopvang, zowel baby's – peuters als de buitenschoolse opvang maar ook jeugdhulp diende te volgen. Meer nog de sector moest oplossingen aanreiken, daar waar de andere sectoren maatregelen namen om zichzelf, de kinderen en jongeren en gans het maatschappelijk leven te beschermen.

Meest duidelijke voorbeelden:

Beslissing van 30 oktober om de herfstvakantie te verlengen. Het plotse verlengen van de herfstvakantie, had een enorme impact op de buitenschoolse opvang die ineens mee voor oplossingen moet zoeken voor de ouders met kinderen die door het sluiten van de scholen ineens oplossingen moeten zoeken. Ook voor de voorzieningen in de jeugdhulp had de verlenging van de vakantie een grote impact. Zo moesten voorzieningen waar de kinderen overdag naar school gaan, plots de kinderen overdag opvangen alhoewel de personele middelen daar niet op voorzien waren.

Idem Beslissing van 26 maart om de paasvakantie met een week te vervroegen + maximaal thuiswerken, waardoor opnieuw zowel jeugdhulp als de opvang baby's – peuters en buitenschoolse opvang zich holder de bolder moet organiseren. Hier was het vooral voor de opvang baby's – peuters en buitenschoolse opvang zeker niet enkel de beslissing de paasvakantie een week te vervroegen, maar bovenop het feit dat er maar met bubbels van 10 kon gewerkt worden.

Maatregel dat kinderen in de scholen volledig per klas moeten blijven, zelfs tijdens lunch, op speelplaats. Een maatregel die onmogelijk ook kan toegepast worden in jeugdhulp en op de buitenschoolse opvang waar kinderen van verschillende klassen én verschillende scholen samenkomen. Onbegrip bij velen met vragen waarom iets wat niet in scholen kan, toch mag in voorzieningen jeugdhulp en in de buitenschoolse opvang en vooral niemand die daar over communiceert.

CLB's voeren testbeleid uit in scholen, maar Opgroeien kreeg vanuit onderwijs geen informatie over waar er uitbraken zijn, omwille van werkdruk bij CLB's.

Advies 1

Een (lichte) structuur waar minstens informatie uitgewisseld wordt tussen de sectoren onderwijs, jeugd en welzijn zodat maatregelen van elkaar minstens gekend zijn en elke sector zich er verder kan op voorbereiden.

Dit kan vertrekken vanuit medewerkers van de drie kabinetten en drie administraties die mandaat hebben om elkaar op de hoogte te houden en van daaruit verder overleg kunnen plegen met hun eigen sector.

2. Durven nemen van eigen maatregelen voor de sector

Onder de druk van feit dat maatregelen zoveel mogelijk gelijklopend moeten zijn over de sectoren heen, moest de kinderopvang en de jeugdhulp zich altijd spiegelen en volledig afstemmen op de andere sectoren. Indien goed geduid, moet het echter mogelijk zijn om, indien voldoende gemotiveerd, als sector eigen maatregelen te nemen die dan ook zo gecommuniceerd kunnen worden.

Kinderopvang is een eigen realiteit, heeft eigen kenmerken, waaronder zeker de jonge leeftijd van kinderen, waardoor ook soms eigen maatregelen kunnen getroffen worden. In dit kader is het ook belangrijk dat er een erkend expert zou zijn, die aanspreekbaar is voor deze maatregelen. Nu waren er vanuit de artsen Opgroeien wel contacten met bepaalde experts, maar dit was informeel, waarbij het nooit duidelijk was of iets formeel kon afgeklopt worden en of er een formeel bevestigd advies was.

Enkele voorbeelden:

*Doelgroepbeperking voor de opvang. Noodopvang op school is een andere realiteit dan kinderopvang en buitenschoolse opvang. De strenge beperkingen binnen de noodopvang op school moesten noodgedwongen toegepast worden binnen de kinderopvang, terwijl er soms meer ruimte was en gevraagd werd vanuit de kinderopvang. Een zoveel mogelijke afgestemde doelgroepbeperking met onderwijs, maar met toch de ruimte tot verbreding zou meer moeten kunnen. Discussie ging bv over kinderen van thuiswerkende ouders, waar de kinderopvang meer openheid wou tonen, maar beperkt werd door de keuzes van onderwijs.

*Binnen jeugd moet er gewerkt worden met bubbels van 25. Voor de buitenschoolse opvang is echter een bubbel van 28 al een wereld van verschil omdat zij met een norm van 1 op 14 begeleiders werken. Een kleine afwijking hierop was zeker verantwoord en zou ook kunnen geduid worden.

*Binnen onderwijs moesten kinderen vanaf 10 jaar ook mondmaskers buiten dragen. Dit kon geduid worden vanuit feit dat kinderen met meerdere klassen werden gemixt op speelplaats, bovendien was dit van kortere duur. Het is een andere context indien kinderen in de buitenschoolse opvang, waar veel minder kinderen aanwezig zijn, ook buiten een mondmasker zouden moeten dragen. Dit werd uiteindelijk wel zo door Opgroeien beslist.

*Op een bepaald moment waren er terecht heel strenge regels inzake bezoekmogelijkheid in voorzieningen. Dit werd over de ganse lijn voor alle voorzieningen doorgetrokken. Hier was de vraag op bepaald moment om dan binnen de jeugdhulp minstens bezoek toe te laten voor de kinderen onder de 12 jaar, zeker gezien ook hun geringere rol in de pandemie. Dit was echter

niet bespreekbaar, terwijl een uitzondering voor deze jongste kinderen zeker geduid had kunnen worden.

Advies 2

Meer ruimte aan de jeugdhulp en de kinderopvang om vanuit de sector samen met Opgroeien en met de bevoegde minister Beke differentiatie bij bepaalde maatregelen bespreekbaar te maken. Dit gedragen ook door (een) experten, die specifiek aanspreekbaar zijn voor de sector kinderopvang en de jeugdhulp.

3. Erkenning van de sector via externe, brede communicatie door experten en politieke niveau

De sector van de kinderopvang en de buitenschoolse opvang is reeds meer dan een jaar in alle stilte open gebleven en heeft in heel moeilijke omstandigheden telkens geschakeld en bijgestuurd waar nodig. Dit vooral om maatschappelijke essentiële diensten waar ouders met kinderen tewerkgesteld zijn, niet in de kou te laten staan en bij te dragen aan het zo goed mogelijk kunnen laten draaien van het maatschappelijk leven. Vooral het open kunnen blijven voor ouders die werken in de zorg, was een grote druk, waarvoor de sector zich ten volle heeft ingezet.

Deze zware inspanningen, in alle stilte, staan in schril contrast met de aandacht die de sector krijgt in de externe communicatie. Enkel bij het begin van de lockdown (persconferentie 18 maart) is melding gemaakt van het feit dat de kinderopvang open blijft voor specifieke doelgroepen. Later wordt er bijna nergens geen melding meer gemaakt van maatregelen binnen de sector kinderopvang, noch door experten, noch door politici. De sector blijft telkens met een wrang gevoel achter en voelt zich diep miskend.

Druppel die de emmer deed overlopen was bovendien het feit dat er vanuit onderwijs gecommuniceerd werd over “opvang” als een vorm van “degradatie”, waarop ook behalve van koepels weinig politieke reactie is gekomen.

Enkele voorbeelden:

*Telkens enkel communicatie dat scholen dicht gaan, niets over kinderopvang

*Communicatie over bubbels van 50 in vakantie, over jeugdkampen, niets over buitenschoolse opvang

*Er word gesproken over noodopvang door lokale besturen en jeugd, maar zo goed als nergens vermelding van de buitenschoolse opvang

*Veel communicatie over testen in onderwijs, maar zo goed als nergens informatie over testen in kinderopvang en buitenschoolse opvang

Advies 3

Expliciet benoemen in de media door experten en politici van het belang van de kinderopvang en de impact van bepaald maatregelen op de sector.

4. De vaccinatiecampagne

De kinderopvang is in het begin van de pandemie zeer vaak en terecht vernoemd als onderdeel van de zorgsector.

Bij het bepalen van de prioritaire zorgberoepen voor vaccinatie zijn de kinderbegeleiders echter niet opgenomen in de lijst. Dit heeft voor veel wrevel gezorgd. Er ontbreekt ook duiding bij deze beslissing.

Er werd wel voorzien dat de kinderbegeleiders zich op de 2de reservelijst kunnen laten zetten in het vaccinatiecentrum. Op het terrein is er echter een zeer divers beleid betreffende het gebruik van deze reservelijsten waardoor er willekeur heerst. Door het invoeren van het systeem Qvax en het toch voornemen van bepaalde andere beroepsgroepen voor de vaccinatie is de tegemoetkoming van de 2de reservelijst niet veel meer waard.

Advies 4

Geef de kinderbegeleiders alsnog voorrang in de vaccinatiecampagne.

Wanneer dit niet mogelijk is, geef dan de nodige duiding bij deze beslissing en laat deze duiding geven door experts.

De voorzitter van het Raadgevend comité Opgroeien,

Erwin Devriendt